

Participatieplan voor de nieuwe 380kV-hoogspanningsverbinding tussen Geertruidenberg & Krimpen aan den IJssel/Crayestein

Fase: van concept-Notitie Reikwijdte en
Detailniveau naar voorkeursalternatief
(verkenningsfase)

Inhoud

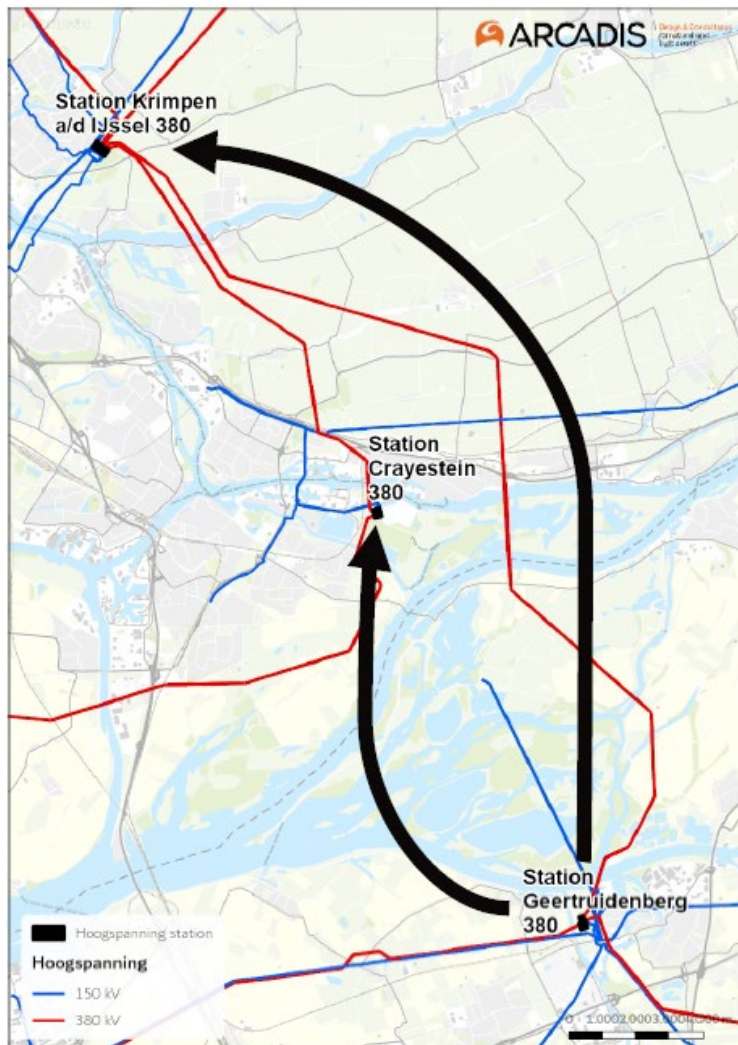
1.	Inleiding	3
1.1	Geactualiseerd participatieplan	3
1.2	Huidige stand van zaken.....	4
1.3	Wat gaan we deze fase doen?.....	4
1.4	Leeswijzer	5
1.5	Wie doet wat?	5
2.	Participatie	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Waarom hebben we u nodig?	8
2.3	Trechtering	9
2.4	Participeren in verkenningsfase	10
2.4.1	Toelichting verkenningsfase.....	10
2.4.2	Waar kunt u over meedenken?	10
2.4.3	Wie betrekken we?.....	10
2.5	Informereren van alle doelgroepen.....	13
2.6	Activiteiten tot en met ontwerp-voorkeursbeslissing.....	16
2.7	Tijdslijn activiteiten in de verkenningsfase.....	19
3.	Uw reactie is van harte welkom	20
3.1	Reageren op de concept-NRD	20
3.2	Uw reactie is van harte welkom	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 1: Participatieverslag fase concept NRD.....		21
1.	Inleiding	21
2.	Participatieplan fase concept NRD	21
2.1	Voornemen en voorstel voor participatie	21
2.2	Activiteiten uit het participatieplan	21
2.3	Invulling van de activiteiten	22
3.	Opbrengst van de participatie.....	26
3.1	Opbrengst voor planologisch spoor	26
3.2	Opbrengst voor participatieproces	27
3.3	Wat hebben we met de inbreng gedaan?.....	27
4.	Bevindingen participatietraject.....	27
5.	Overzicht geraadpleegde betrokkenen	29

1. Inleiding

1.1 Geactualiseerd participatieplan

Dit is het geactualiseerde participatieplan van het project Nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding Geertruidenberg – Krimpen aan den IJssel/Crayestein. In dit plan leest u hoe het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna EZK) en TenneT u informeren en betrekken bij dit project tijdens de verkenningsfase. Verder krijgt u inzicht in de activiteiten en middelen waarmee wij het participatie- en communicatieproces van deze fase inrichten. Dit participatieplan is gelijktijdig met de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) gepubliceerd.

In 2030 is een verdere capaciteitsvergroting van het hoogspanningsnet tussen Geertruidenberg en Krimpen aan den IJssel nodig. Daarom komt er een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen ofwel de hoogspanningsstations Geertruidenberg en Krimpen aan den IJssel, ofwel de hoogspanningsstations Geertruidenberg en Crayestein in Dordrecht. In figuur 1 zijn met pijlen de hoogspanningsstations die door de nieuwe verbinding met elkaar moeten worden verbonden aangegeven. De oorzaken en mogelijke oplossingen van het capaciteitsknelpunt zijn beschreven in het concept-NRD.

Figuur 1 De te verbinden hoogspanningsstations Geertruidenberg, Krimpen a/d IJssel/Crayestein

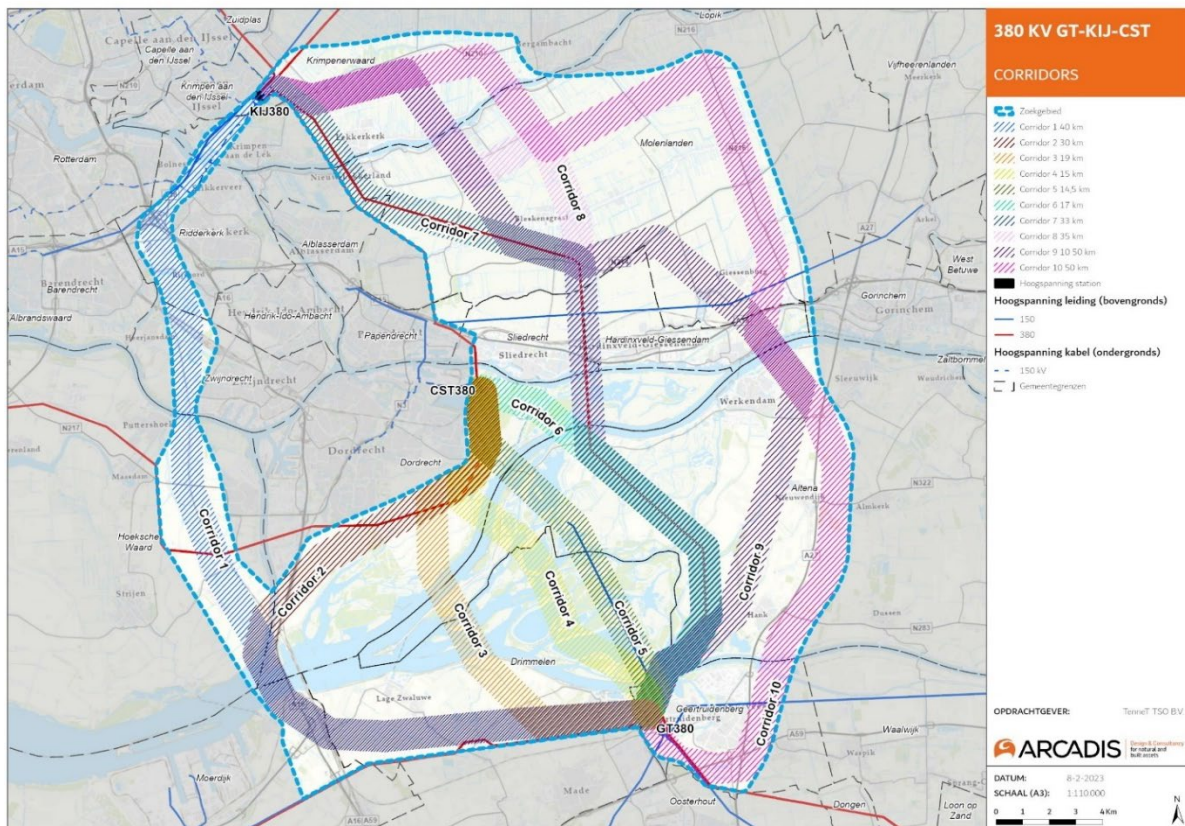
1.2 Huidige stand van zaken

De vorige fase stond in het teken van het opstellen en de publicatie van de concept-NRD. De concept-NRD ligt nu ter inzage. In de concept-NRD zijn de 10 onderzoeksalternatieven beschreven (zie figuur 2), die we verder gaan onderzoeken. De komende fase staat in het teken van het terugbrengen van de 10 onderzoeksalternatieven tot een voorkeursalternatief. Deze fase heet de verkenningsfase. De fase eindigt met de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing, het milieueffectrapport (MER) en de Integrale Effect Analyse (IEA). Het MER en de IEA zijn nodig om te komen tot de ontwerp-voorkeursbeslissing. Een uitgebreidere toelichting op de procedure en de onderzoeksalternatieven leest u in de concept-NRD en bijbehorende stukken die zijn gepubliceerd. Deze staan op de website www.rvo.nl/hoogspanningsverbinding-g-k-c

1.3 Wat gaan we deze fase doen?

Om te komen tot de ontwerp-voorkeursbeslissing moeten een groot aantal onderzoeken worden uitgevoerd en rapporten worden opgesteld voor het MER en de IEA, zie ook het kader hieronder.

Wanneer het MER en de IEA zijn opgesteld, wordt aan de regionale overheden gevraagd om met een advies (of meerdere adviezen) te komen, waarin zij aangegeven wat hun voorkeurstracé is. De minister voor Klimaat en Energie (K&E) en de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) nemen onder andere op basis van dit regio-advies (of adviezen) een besluit over een voorkeursalternatief; de voorkeursbeslissing. De voorkeursbeslissing publiceren we eerst in ontwerp, samen met het MER en de IEA. Hierop kan door iedereen gereageerd worden. We verwachten dat de ministers voor K&E en VRO eind 2024 een ontwerp-voorkeursbeslissing nemen over het voorkeursalternatief.

Figuur 2 Voorgestelde onderzoeksalternatieven

Wat is een concept NRD, een MER en een IEA?

Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau is de eerste stap in de m.e.r.-procedure waarin we de reikwijdte en het detailniveau van het MER aangeven (de onderzoeksopgave). In de concept-NRD leest u hoe de procedure er uit ziet, het 'waarom' (nut en noodzaak) van het voornemen, voor welke alternatieven we de milieueffecten in beeld brengen en de diepgang en de aanpak van het effectenonderzoek.

Milieueffectrapport (MER)

Het doel van het proces van een milieueffectrapportage (afgekort als m.e.r.) is het milieubelang in de voorbereiding en vaststelling van besluiten een volwaardige plaats te geven. Dit doen we door de milieugevolgen van een plan of project transparant en objectief te onderzoeken en in beeld te brengen. Dat leggen we vast in het milieueffectrapport (afgekort met de hoofdletters MER).

Integrale effect analyse (IEA)

In de integrale effectanalyse (IEA) worden de effecten op gebied van techniek, omgeving, milieu, gezondheid, veiligheid, kosten, ruimtelijke kwaliteit en functies, duurzaamheid en toekomstvastheid van de verschillende tracé-alternatieven integraal in beeld gebracht. De IEA beschrijft vooral de onderscheidende informatie voor de keuze van een voorkeursalternatief en is daarmee te zien als samenvatting van alle informatie die in de verkenningsfase in beeld komt.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 is een inleiding op het participatieplan en beschrijft kort in welke fase het project zich bevindt. In hoofdstuk 2 gaan we in op de participatie in de komende fase. In hoofdstuk 3 geven we aan hoe u kunt reageren. Tot slot vindt u in bijlage 1 het participatieverslag, waarin we terugblikken op de participatieactiviteiten die we in de vorige fase hebben uitgevoerd, hoe we mensen in de omgeving hebben betrokken en wat onze bevindingen zijn.

1.5 Wie doet wat?

TenneT is de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet. Via het landelijke net transporteert TenneT de elektriciteit afkomstig van elektriciteitsproducenten naar de netten van de regionale netbeheerders. Zij zorgen er op hun beurt voor dat de elektriciteit bij de gebruikers terechtkomt. TenneT is als netbeheerder de initiatiefnemer voor de nieuwe verbinding.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) coördineert de besluitvorming van dit soort grote energieprojecten van nationaal belang, met als verantwoordelijken de ministers voor K&E en VRO. Zij vormen het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het op juiste wijze doorlopen van de procedures en de kwaliteit van de opgestelde rapporten. De ministers nemen uiteindelijk de voorkeursbeslissing over het voorkeursalternatief. Onze contactgegevens

Heeft u vragen naar aanleiding van het project neem dan contact op met EZK of TenneT via:

Voor informatie over de inhoud en participatie van het project:

- TenneT
- 0800 - 83 66 388
- www.tennet.eu/geertruidenberg-krimpen-crayestein
- geertruidenberg-krimpen-crayestein@tennet.eu

Voor informatie over de procedure, documenten en participatie van het project:

- Bureau Energieprojecten namens het ministerie van EZK
- 070 - 379 89 79
- www.rvo.nl/diemen-ens
- bureauenergieprojecten@minezk.nl
- Projectleiders EZK: Haiko Smid en Maarten Bresjer (plaatsvervanger)

2. Participatie

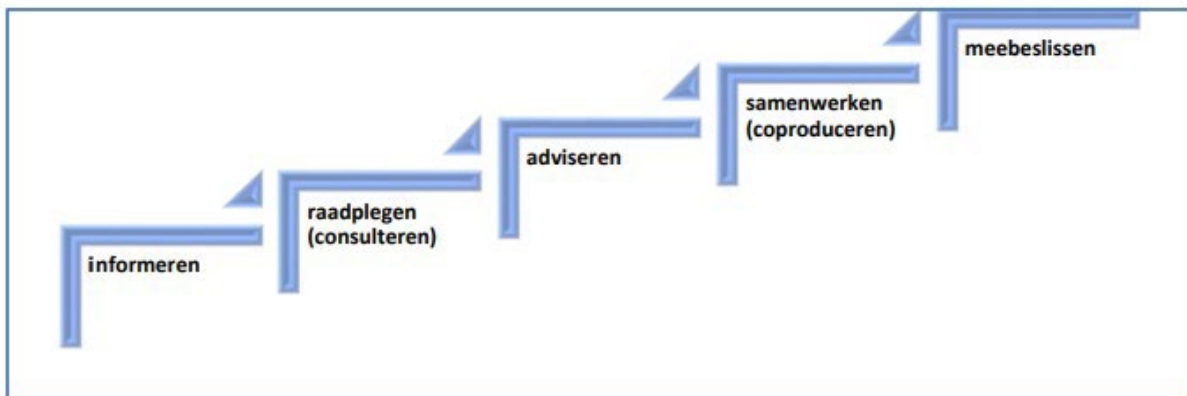
2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk leggen we, het ministerie van EZK en TenneT, uit hoe we u willen betrekken bij de voorbereidingen van de nieuwe hoogspanningsverbinding. We gaan in op wie we betrekken, wanneer wij hen betrekken en hoe we contact onderhouden. Daarnaast leggen we uit waar in deze fase van het project het ‘gesprek’ over gaat en wat uw en onze rol hierin is. Dit participatieplan is vooraf gedeeld en besproken met de gemeenten en provincies in het gebied. In het kader hieronder hebben we aangegeven wat we onder participatie verstaan:

*Participatie:
De deelname van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen aan het plan- en besluitvormingsproces*

Om onze plannen te kunnen realiseren, willen en moeten we u vroegtijdig betrekken. We zijn ervan overtuigd dat een goed participatieproces leidt tot betere plannen. Dit doen we al bij de vroege planvorming, voordat er besluitvorming plaatsvindt. Zodoende kunnen we de inbreng meenemen bij de integrale afweging, die voorafgaat aan de besluiten, die de ministers voor Klimaat en Energie en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening nemen over het project. Het ministerie van EZK als coördinator van de besluitvorming van het project en TenneT als initiatiefnemer van dit plan zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het participatieproces.

Voor de participatie maken we gebruik van verschillende hulpmiddelen, zoals een stakeholder- en issueanalyse en de participatieladder (zie figuur 1). Bij een stakeholder, die een groot belang heeft bij een issue en veel invloed heeft, gaan we uit van een hoger participatieniveau. De verschillende niveaus die we hanteren, zijn in onderstaande afbeelding opgenomen.

Figuur 3 Participatieniveaus

Hieronder gaan we kort in op de definities van de verschillende niveaus en in hoe de opgehaalde input potentieel land in de tracé afweging.

- Informeren bestaat uit het verstrekken van informatie, bijvoorbeeld door middel van nieuwsbrieven of een persbericht. Betrokkenen krijgen geen mogelijkheid om inbreng te geven in de oplossing, maar worden geïnformeerd.

- Raadplegen biedt additioneel ruimte voor het verkrijgen van een respons, bijvoorbeeld door middel van inloopavonden met reacties. Het project kan de inbreng meenemen maar kan deze ook laten liggen.
- Adviseren bestaat uit een formele dialoog, bijvoorbeeld aan de hand van klankbordgroepen of een workshop. Deze input speelt een volwaardige rol bij de ontwikkeling van het project. EZK kan bij de besluitvorming beargumenteerd hiervan afwijken.
- Coproduceren bestaat uit gezamenlijke planvorming, bijvoorbeeld aan de hand van werksessies. Het project neemt de inbreng mee en past zo nodig planning en plannen aan om ruimte te bieden voor de inbreng.
- Meebeslissen gaat over volledige gelijkheid met om invloed uit te oefenen op de uiteindelijke beslissing. Het project neemt de inbreng over, na toetsing aan vooraf gestelde randvoorwaarden.

In de volgende paragrafen beschrijven we het doel van participatie, de uitgangspunten die we hanteren en vertellen we uit welke activiteiten en middelen het participatie- en communicatieproces bestaat.

2.2 Waarom hebben we u nodig?

De aanleg van een nieuwe, bovengrondse hoogspanningsverbinding is een grote verandering in de omgeving voor de mensen die er wonen, werken en recreëren. Daarom willen we iedereen in de omgeving de mogelijkheid geven mee te denken over te onderzoeken alternatieven. Daarnaast willen we inzichtelijk maken hoe en waarom bepaalde keuzes worden gemaakt.

Ons doel voor participatie is:

Het maken van een goed onderbouwde en daardoor gedragen tracékeuze waarbij we zoveel mogelijk rekening houden met belangen en wensen van betrokkenen en andere omgevingsaspecten.

Om dit te bereiken gaan we tijdens het gehele project op een transparante wijze met elkaar in gesprek. Hierbij is het voor eenieder mogelijk om tijdig en op zinvolle wijze inbreng te leveren, bijvoorbeeld door oplossingen aan te dragen. Input vanuit de omgeving wordt teruggekoppeld, waarbij we ingaan op de wijze waarop de aangedragen ideeën en oplossingen zijn verwerkt. We weten uit ervaring dat dit niet alleen leidt tot een beter ontwerp, maar ook tot meer begrip voor de genomen keuzes. Dit leidt vervolgens weer tot een soepeler en sneller plan- en besluitvormingsproces.

We zijn ons ervan bewust dat het project grote impact heeft op de omgeving en de vele stakeholders. De ervaring leert dat de projectbelangen, die volgen uit een grotere maatschappelijke opgave, op lokaal niveau vaak conflicteren met de belangen van grondgebruikers en bewoners. Unanieme overeenstemming met alle belanghebbenden is daarom geen realistisch doel. Begrip onder de belanghebbenden voor het proces dat wordt doorlopen en de gemaakte keuzes is daarbij een beter te realiseren doel.

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 krijgen we te maken met de Omgevingswet. De Omgevingswet stelt in de verkenningsfase bepaalde eisen aan de participatie. Anticiperend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en in lijn met onze ambitie publiceren we dit aangepaste participatieplan. In het

participatieplan wordt beschreven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken.

TenneT en EZK delen de resultaten van de uitgevoerde verkenning, waarbij wordt ingegaan op de participatie en de aangedragen oplossingen. Dit wordt zowel in de voorkeursbeslissing als in het projectbesluit opgenomen.

2.3 Trechtering

Zoals op figuur 4 is te zien, verloopt de verkenning van breed naar smal: van een zoekgebied naar mogelijke tracé-alternatieven en via onderzoeksalternatieven naar een voorkeursalternatief en uiteindelijk het definitieve tracé. Met iedere stap wordt het tracé concreter.

Figuur 4: Schematische weergave van de trechtering

Ook het participatieproces volgt die richting: van globaal naar concreet. We zoomen tijdens het project steeds verder in. Zo krijgen we een steeds duidelijker beeld van de invloed die de nieuwe verbinding op uw omgeving heeft. We vragen aan de betrokken lokale en regionale overheden, regionale netbeheerders en belangengroepen om actief deel te nemen aan de gesprekken, bijvoorbeeld in de vorm van werkbijeenkomsten (adviseren).

We betrekken bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en grondeigenaren actief om kennis of specifieke informatie over de directe omgeving in te brengen (raadplegen). We kunnen die informatie gebruiken voor de uitvoering van onderzoeken en het maken van keuzes, bijvoorbeeld over onderzoeksalternatieven.

Gedurende elke stap van de projectprocedure wordt het participatieplan geactualiseerd. De eerstvolgende versie van dit participatieplan publiceren we gelijktijdig met het concept voorkeursbeslissing. Hierin leggen we uit hoe we in de fase van de planuitwerking de omgevingspartijen betrekken.

2.4 Participeren in verkenningsfase

2.4.1 Toelichting verkenningsfase

De verkenningsfase richt zich op de fase waarbij we van de 10 geïdentificeerde onderzoeksalternatieven tot een voorkeursalternatief (VKA) komen. De komende periode kijken we naar de mogelijke alternatieven voor het tracé om het hoogspanningsstation Geertruidenberg te verbinden met hoogspanningsstation Krimpen aan den IJssel of Crayestein. Aan de hand van het milieueffectrapport (MER) en de integrale effectanalyse (IEA) worden de verschillende alternatieven met elkaar vergeleken. Onder andere op basis van deze onderzoeken maken de ministers een keuze voor het VKA.

2.4.2 Waar kunt u over meedenken?

We zijn benieuwd naar alle informatie, ideeën en aandachtspunten die van belang kunnen zijn voor de tracéontwikkeling. We hebben in deze fase de volgende vragen:

- Ziet u andere alternatieven voor een hoogspanningsverbinding tussen de beschreven stations die zinvol zijn om te onderzoeken, zo ja welke?
- Heeft u specifieke gebiedsinformatie, belangen en/of aandachtspunten die u voor deze fase wilt inbrengen, zo ja welke?
 - Heeft u specifieke gebiedsinformatie die relatie heeft tot één van de alternatieven?
 - Zijn er specifieke aandachtspunten rondom het project die u nader toegelicht zou willen krijgen?
- Op welke wijze zou u in de rest van het proces willen worden betrokken?

We zullen uw inbreng, geanonimiseerd, openbaar maken en daarbij onderbouwen wat we met uw inbreng gaan doen.

2.4.3 Wie betrekken we?

We halen gebiedskennis en mogelijke alternatieven voor de verbinding, per 'stakeholdergroep' op een verschillende manier op. De positie op de participatieladder en het doel van participatie verschilt voor de verschillende doelgroepen. Zie hiervoor onderstaande kaders voor meer uitleg.

Participatie met belanghebbenden en belangstellenden: informeren en raadplegen staan centraal!

Deze fase in het proces zien wij vooral als een fase waarin wij de belanghebbenden en belangstellenden vroegtijdig informeren over de verschillende stappen en de resultaten van de verschillende onderzoeken. Dit betekent dat wij alle resultaten van de verschillende onderzoeken in deze fase met u gaan delen. Op die manier willen wij open en transparant zijn over wat er onderzocht is en welke informatie leidt tot het kiezen van een voorkeursalternatief. Kern van de participatie is dus u goed te informeren.

Uiteraard kunt u tijdens deze fase ook meedenken en reageren. Tijdens de terinzageleggingstermijn van de concept-NRD kunt u hier formeel op reageren.

Daarnaast kunt u altijd informeel informatie met ons delen, reageren op de door ons gedeelde informatie of suggesties doen. Dit kan via de Projectatlas waar u op een kaart een reactie, vraag, zorg of suggestie achter kunt laten, of via de contactmogelijkheden genoemd in paragraaf 1.4 of bijvoorbeeld bij de voorgestelde optionele webinars en roadshows. In alle gevallen ontvangt u een reactie over wat er met uw inbreng is gedaan.

In de volgende fase, nadat er een besluit is genomen over een voorkeursalternatief, gaan we met u om tafel, als u een direct belang heeft bij het voorkeursalternatief. Dat zijn dan inhoudelijke gesprekken over de verdere uitwerking van het voorkeursalternatief.

Participatie met overheden en belangenorganisaties: adviseren/ coproduceren

De participatie richt zich in deze fase vooral op het betrekken, meedenken, adviseren en het leveren van input door de regionale overheden en betrokken belangenorganisaties. Daarnaast kunnen zij ook formeel reageren op de voorgelegde stukken. Met de overheden en belangenorganisaties voeren wij gesprekken, houden we (thema-specifieke) bijeenkomsten en vragen wij om advies over hun voorkeursalternatief.

Voor de regionale overheden en netbeheerders hebben wij een ambtelijke werkgroep opgezet. Deze werkgroep biedt hun de mogelijkheid om te adviseren over de op te stellen formele documenten en de voorliggende keuzes. Dit ter voorbereiding van het bestuurlijk overleg met de regionale overheden. Aan het bestuurlijk overleg nemen de bestuurders van gemeenten en provincies. Zij worden geïnformeerd en adviseren de ministers over de te nemen besluiten. In de regionale communicatiewerkgroep wordt de communicatie over de procedure en het proces voorbereid.

In de tabel hieronder ziet u hoe we de verschillende groepen benaderen.

Stakeholdergroep	Vorm van betrekken
Vertegenwoordigers van de rijksoverheid (Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, etc.)	<ul style="list-style-type: none"> • themasessies • persoonlijke gesprekken • werksessies
Lokale en regionale overheden (betrokken gemeenten, provincies en waterschappen)	<ul style="list-style-type: none"> • overleg ambtelijke werkgroep • werksessies ambtelijke werkgroep • bestuurlijk regio-overleg • persoonlijke gesprekken
Regionale netbeheerders	<ul style="list-style-type: none"> • persoonlijke gesprekken • werksessies
Ontwikkelaars en producenten van (duurzame) energie	<ul style="list-style-type: none"> • persoonlijke gesprekken
Bedrijven/industrie	<ul style="list-style-type: none"> • persoonlijke gesprekken • openbare informatiebijeenkomsten
Belangenorganisaties (LTO; vrijwillige natuur/cultuurbeheer organisaties)	<ul style="list-style-type: none"> • persoonlijke gesprekken • openbare informatiebijeenkomsten • werksessies
Kabel- en leidingbeheerders	<ul style="list-style-type: none"> • persoonlijke gesprekken • openbare informatiebijeenkomsten
Dorpsraden en bewonerscomités	<ul style="list-style-type: none"> • persoonlijke gesprekken • openbare informatiebijeenkomsten
Burgers, grondeigenaren en pachters	<ul style="list-style-type: none"> • openbare informatiebijeenkomsten

Afhankelijk van de stakeholdergroep zetten we verschillende communicatie- en participatiemiddelen in. De middelen die we in deze fase gebruiken worden hieronder kort toegelicht:

- **Werksessies/ Themasessies (coproduceren/ adviseren)**

Deze zijn vooral bedoeld voor de betrokken regionale overheden¹, de regionale netbeheerders, landelijk opererende organisaties, zoals Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en specifieke belangengroepen op het gebied van bijvoorbeeld cultuur of natuur. Deze lijst wordt afhankelijk van de vraag aangevuld. Hier kunnen we dus nog groepen aan toevoegen. Zij ontvangen hiervoor een gerichte uitnodiging.

¹ Dit zijn de gemeenten Alblasterdam, Altena, Dordrecht, Drimmelen, Geertruidenberg, Hardinxveld-Giessendam, Hoeksche Waard, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Moerdijk, Molenlanden, Papendrecht, Ridderkerk, Sliedrecht, Zwijndrecht, de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant en waterschappen Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Waterschap Hollandse Delta, Waterschap Brabantse Delta en Waterschap Rivierenland

- **Openbare informatiebijeenkomsten (raadplegen)**

Deze bijeenkomsten organiseren we om iedereen te informeren over zowel de inhoud als de procedure van de totstandkoming van de NRD. Daarbij treden we op deze avonden in dialoog met de omgeving en is er de mogelijkheid om een (formele) zienswijze in te dienen. De bijeenkomsten worden georganiseerd door het ministerie van EZK, samen met TenneT en regionale overheden. De aankondiging van deze bijeenkomsten verloopt via lokale huis-aan-huisbladen, de genoemde websites en in de Staatscourant.

- **Websites van TenneT en Bureau Energieprojecten (informeren)**

TenneT: www.tennet.eu/geertruidenberg-krimpen-crayestein

Hier vindt u informatie over de procedure, nieuwsbrieven, en presentaties van bijeenkomsten.

Bureau Energieprojecten: www.rvo.nl/hoogspanningsverbinding-g-k-c

- **Projectatlas (raadplegen)**

Via de Projectatlas kunt u het zoekgebied en de onderzoeksalternatieven digitaal bekijken. U kunt hier ook meteen een opmerking, vraag of suggesties achterlaten.

- **Persoonlijke gesprekken (informeren/ raadplegen/ adviseren)**

Deze gesprekken kunnen, gevoerd worden in een één op één setting of in een combinatie van meerdere personen of groepen. Deze gesprekken kunnen zowel door de omgeving als ons worden geïnitieerd.

- **Kennisgevingen Staatscourant en gemeentebladen (informeren)**

Aankondiging van de terinzagelegging van procedurele documenten en bijbehorende inloopbijeenkomsten.

- **Mededelingen in huis-aan-huis bladen (informeren)**

Hierin worden de publicatie van de terinzagelegging van de concept-NRD en bijbehorende inloopbijeenkomsten aangekondigd.

- **Digitale nieuwsupdate (informeren)**

Alle informatie over het project. Aanmelden voor een nieuwsupdate kan via de website van TenneT: www.tennet.eu/geertruidenberg-krimpen-crayestein

We maken zo mogelijk ook gebruik van de communicatiemiddelen van de betrokken gemeenten, zoals lokale websites of gemeentepagina's in lokale nieuwsbladen. Met deze middelen proberen we u zo goed mogelijk op de hoogte te houden van de voortgang.

2.5 Informeren van alle doelgroepen

In de komende fase houden wij iedereen via verschillende communicatiemiddelen en activiteiten op de hoogte van de voortgang van het project en de procedure. Dit doen wij door informatiebijeenkomsten te organiseren tijdens de publicatie van de concept-NRD en de ontwerpvoorkeursbeslissing en met communicatiemiddelen. In de tabel 1 ziet u hoe wij de informatievoorziening en de communicatie voor ons zien in de verkenningsfase.

Tabel 1 Voorstel communicatiemiddelen

Hoe? (communicatiemiddel)	Wat/waarover?	Wat doen we met uw inbreng?	Wanneer?
Websites	<p>www.rvo.nl/hoogspanningsverbinding-g-k-c: alle informatie over het formele besluitvormingsproces, waaronder de publicaties.</p> <p>www.tennet.eu/geertruidenberg-krimpen-crayestein: alle projectinformatie, zoals animaties, factsheets, veel gestelde vragen en een link naar de projectatlas.</p>	N.v.t.	Doorlopend kanaal
Projectatlas	<p>U kunt digitaal informatie geven over specifieke locaties en reageren op onderzoeksalternatieven, maar ook u zorgen, vragen of suggestie delen.</p> <p>U komt via www.tennet.eu/geertruidenberg-krimpen-crayestein bij de projectatlas</p>	U krijgt een antwoord op uw reactie. Uiteindelijk wordt uw reactie betrokken bij de totstandkoming van de stukken.	Doorlopend kanaal
Digitale nieuwsbrieven	In de nieuwsbrief delen wij informatie over de stappen naar de ontwerp-voorkeursbeslissing of andere project relevante informatie. Aanmelden kan via www.tennet.eu/geertruidenberg-krimpen-crayestein	N.v.t.	Doorlopend kanaal
Informatiebijeenkomsten Concept-NRD (fysiek en online)*	<ul style="list-style-type: none"> • Toelichting op de concept-NRD en de onderzoeksalternatieven • Mogelijkheid bieden tot het stellen van vragen • Indienen van zienswijzen op onder ander de onderzoeksalternatieven en het beoordelingskader • Mogelijkheid bieden tot reactie en input op het geactualiseerde participatieplan 	Uw vragen en zienswijzen leiden tot input voor de volgende fase van de uitwerking van de onderzoeksalternatieven. Daarnaast kan uw inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.	Medio 2023

* Dit is het enige formele inspraakmoment voor deze fase. Informeel blijft inspraak mogelijk via de Projectatlas, de roadshow, webinars, mail en of telefonisch contact.

Informatiebijeenkomsten ontwerp-voorkeursbeslissing (fysiek en online) *	<ul style="list-style-type: none"> • Toelichting op het MER en IEA en de ontwerp-voorkeursbeslissing • Mogelijkheid bieden tot het stellen van vragen • Indienen van zienswijzen op onder ander het voorkeursalternatief en het MER en de IEA • Mogelijkheid bieden tot reactie en input op het geactualiseerde participatieplan 	Uw vragen en zienswijzen zijn mogelijk input voor de uitwerking van het voorkeursalternatief, leiden tot aanpassing/aanscherping van de gepubliceerde stukken. Daarnaast kan uw inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.	Eind 2024
(Sociale) media	Wij informeren lokale en regionale media en pers met nieuwsberichten over het project, zodat zij hier (desgewenst) aandacht aan kunnen besteden. Daarnaast delen wij informatie met de betrokken overheden en organisaties en benutten in afstemming met hun de (sociale) media en communicatiekanalen.	N.v.t	Doorlopend kanaal
Webinars	(Digitale) bijeenkomsten waar we inzoomen op specifieke thema's van het project, vooralsnog denken wij aan webinars over de onderzoeksalternatieven en magneetvelden. Webinars kunnen ten alle tijden worden ingezet om specifieke thema's verder met elkaar te bespreken. Deze worden gepland wanneer daar een wens in de omgeving voor bestaat.	Voor de webinars kunt u vragen indienen over het betreffende thema, waarbij wij u zo goed als mogelijk van antwoorden proberen te voorzien.	Mogelijk inzetbaar bij wens uit de omgeving
Roadshow	De roadshow houdt in dat wij op bepaalde data met een aantal medewerkers aan het werk zijn bij u in de buurt, zodat u langs kunt komen voor een kop koffie, het delen van informatie en vragen over het project. Een roadshow kan ten alle tijden worden ingezet om op specifieke locaties vragen te kunnen beantwoorden. Deze worden gepland wanneer daar een wens in de omgeving voor bestaat.	Uw vragen en informatie gebruiken wij voor de uitwerking van de onderzoeksalternatieven als ook het participatieplan en activiteiten.	Mogelijk inzetbaar bij wens uit de omgeving

Publicatie kennisgeving in Staatscourant, huis-aan-huisbladen, online kranten	Informereren over de terinzagelegging van de concept-NRD, uitnodigingen voor de informatiebijeenkomsten en de mogelijkheid geven om te reageren op concept-NRD en later ook de ontwerp-voorkeursbeslissing, het MER en de IEA.	N.v.t.	Bij terinzagelegging
---	--	--------	----------------------

2.6 Activiteiten tot en met ontwerp-voorkeursbeslissing

In de onderstaande tabel staan de verschillende participatieactiviteiten die tot en met de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing, het MER en de IEA zullen plaatsvinden. De planning van de diverse bijeenkomsten en andere activiteiten is onder voorbehoud.

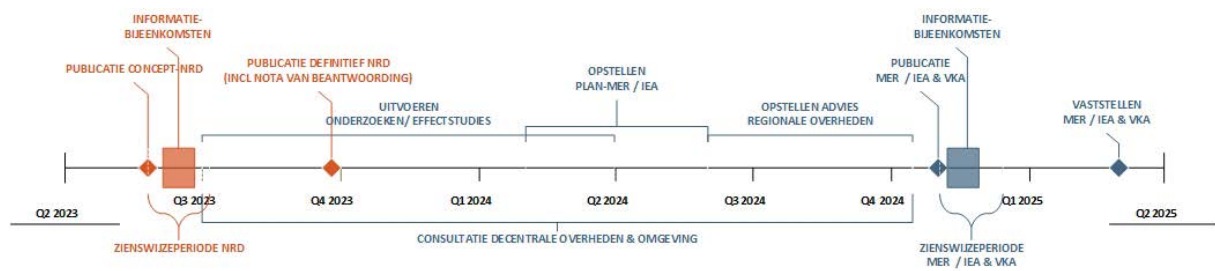
Tabel 2 Voorziene participatieactiviteiten tot en met publicatie ontwerp-voorkeursbeslissing

Hoe? (activiteit)	Wie? (doelgroep)	Wat/ waarover/ wanneer?	Wat doen we met de inbreng?
Brief van EZK en TenneT over publicatie concept-NRD en over de ontwerp-voorkeursbeslissing	Georganiseerde stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> Aankondiging publicatie concept-NRD en update participatieplan en toelichting processtappen project (mei 2023) Aankondiging van de ontwerp-voorkeursbeslissing en update participatieplan en toelichting processtappen project (Q4 2024) 	N.v.t.
Publicatie concept-NRD en updatevoorstel voor participatie (in onder meer de Staatscourant, huis-aan-huisbladen en lokale websites)	Voor iedereen	Mogelijkheid tot reageren op in het MER te onderzoeken alternatieven en wijze van onderzoek, de reikwijdte en detailniveau (26-05 t/m 06-07 2023)	Inbreng kan leiden tot aanpassing/aanscherping van de gepubliceerde stukken en onderzoeksvragen. Daarnaast kan de inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.
Reactienota voornemen en voorstel voor participatie	Voor iedereen	Hierin wordt verslag gedaan van de ingebrachte reacties op het voornemen en voorstel voor participatie en van de reactie hierop door het ministerie van EZK (mei 2023).	N.v.t.

Reactienota concept-NRD en publicatie definitieve NRD	Voor iedereen	Hierin wordt verslag gedaan van de ingebrachte reacties op het concept-NRD en de onderzoeksalternatieven en het voorstel voor participatie en van de reactie hierop door het ministerie van EZK en TenneT (Q3 2023).	N.v.t.
Informatiesessies gemeenteraden en Provinciale Staten	Leden van gemeenteraden en Provinciale Staten	Tijdens de gehele fase op verzoek: Bijpraten over (stand van zaken) project en over betrokkenheid bestuurlijk vertegenwoordigers van de regionale overheden (incl. verdeling rollen en bevoegdheden)	Afhankelijk van type sessie, insteek is informeren.
Werkbijeenkomsten en themasessies	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijke vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat en waterschappen • Regionale netbeheerders) • Overige georganiseerde stakeholders zoals natuur- en milieuorganisaties en LTO 	<p>Tijdens de gehele verkenningsfase:</p> <p>Specifieke thema's zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de Biesbosch • tracés onderzoeksalternatieven • ruimtelijke inpassing • resultaten effectenstudies • Heritage Impact Assessment (HIA) • Passende Beoordeling Natura 2000 	Verbeteren van de onderzoeksvragen en bijbehorende stukken zodat de juiste afwegingen en keuzes gemaakt kunnen worden.
Ambtelijke werkgroep	Ambtelijke vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, Rijkswaterstaat, waterschappen	<p>Tijdens de gehele fase, tenminste over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • conceptversie Notitie Reikwijdte en Detailniveau • concept HIA en Passende Beoordeling Natura 2000 • concept plan-MER en IEA • het regio advies t.a.v. voorkeursalternatief • concept ontwerp-voorkeursbeslissing 	Verbeteren van het proces, de onderzoeksvragen en bijbehorende stukken zodat de juiste afwegingen en keuzes gemaakt kunnen worden om te komen tot een regio advies/adviezen.

Bestuurlijk regio-overleg	Bestuurlijke vertegenwoordigers van gemeenten, provincies, waterschappen	<ul style="list-style-type: none"> • Terugkoppeling van resultaten voortoetsen • Toelichting op MER en IEA (Q2 2024) • Bespreken regionaal advies of adviezen (Q4 2024) 	Verbeteren van het proces, de onderzoeksvragen en bijbehorende stukken, zodat de juiste afwegingen en keuzes gemaakt kunnen worden om te komen tot een regio advies/adviezen.
Communicatie werkgroep	Voor communicatieadviseurs uit de betrokken gemeenten, provincies en waterschappen	Tijdens de gehele fase bijpraten over het project en over eenduidige berichtgeving naar de omgeving. Afstemming communicatie/momenten/locaties rond ter inzage legging.	Het aanpassen van communicatiemiddelen en de communicatieplanning en de uitvoering ervan.
Ter inzage ontwerpvoorkeursbeslissing	Voor iedereen	Mogelijkheid tot inbrengen reacties m.b.t. het gekozen voorkeursalternatief en de uitkomsten van het MER en IEA (Q4 2024).	Inbreng kan leiden tot aanpassing/ aanscherping van de gepubliceerde stukken en onderzoeksvragen. Daarnaast kan de inbreng leiden tot aanpassing van het participatieplan.

2.7 Tijdslijn activiteiten in de verkenningsfase

NRD	
Publicatie concept-NRD	26-05-2023
Informatiebijeenkomsten	vanaf 05-06-2023
Zienswijzeperiode NRD	26-05-2023 – 06-07-2023
Publicatie definitief NRD (incl nota van beantwoording)	25-09-2023

MER / IEA / VKA	
Uitvoeren onderzoeken / effectstudies	Q3 2023 t/m Q1 2024
Consultatie decentrale overheden & omgeving	Q3 2023 t/m Q4 2024
Opstellen MER fase 1 / IEA	Q1 2024 t/m Q2 2024
Opstellen van regionaal advies	Q2 2024 t/m Q4 2024
Publicatie MER fase 1 & VKA	Q4 2024
Informatiebijeenkomsten	Q4 2024
Zienswijzeperiode MER fase 1 / IEA & VKA	Q4 2024
Vaststellen VKA	Q1 2025

Figuur 5 Tijdslijn activiteiten

3. Uw reactie is van harte welkom

3.1 Reageren op de concept-NRD

Dit participatieplan is opgesteld om gelijktijdig met de concept-NRD met u te delen. Wij vragen u daarom ook gelijk om te reageren op de concept-NRD. U kunt denken aan een reactie op de volgende vragen:

- Heeft u nog aandachtspunten en/of kunt u zich vinden in de verschillende beschreven onderzoeksalternatieven van het project?
- Heeft u specifieke gebiedskennis, belangen en/of aandachtspunten die u wilt inbrengen en die mogelijk van belang zijn voor de beoordeling van de verschillende alternatieven en zo ja, welke?
- Heeft u aandachtspunten voor het onderzoek of over de wijze van onderzoek en zo ja, welke?
- Kunt u zich vinden in de wijze waarop wij u en/of andere omgevingspartijen betrekken bij het proces?

Overige, meer specifieke onderwerpen, zoals de keuze voor een masttype, zijn nu nog niet aan de orde en komen in een latere fase aan de orde.

3.2 Reageren op het participatieplan

Hoewel het participatieplan geen onderdeel is van de terinzagelegging ontvangen wij toch graag hierop uw reactie, aanvulling of aandachtspunt. Naast de activiteiten die wij vanuit het project voorstellen, spelen wij graag in op de behoefte aan informatie en/of contact van u. Heeft u of uw organisatie behoefte aan bepaalde informatie, wilt u informatie, zorgen en/of opmerkingen met ons delen of met ons kennismaken? Laat het ons weten! Wij bekijken dan samen wat het beste past. Dat kan een telefoongesprek zijn, maar ook het geven van een presentatie of een werksessie.

Wij actualiseren het participatieplan in iedere projectfase. Het volgende plan verschijnt bij de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing. Heeft u na het lezen van dit plan vragen of suggesties voor verbetering? Dat horen wij graag via: geertruidenberg-krimpen-crayestein@tennet.eu

Bijlage 1: Participatieverslag fase concept NRD

1. Inleiding

Dit is het participatieverslag van het project Nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Geertruidenberg-Krimpen aan den IJssel of Crayestein. Het gaat over de participatie in de fase van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Dit betrof de eerste stap van de verkenning naar een nieuwe hoogspanningsverbinding. In deze eerste stap van de verkenning is toegewerkt naar onderzoeksalternatieven die we beschrijven en beargumenteren in de concept NRD. Deze fase liep van maart 2022 tot en met mei 2023.

In het voorliggende verslag blikken het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en TenneT terug op de participatie en inspraak van het project in de fase tot de concept NRD: welke activiteiten hebben we ondernomen, wie hebben we gesproken, welke inbreng hebben belanghebbenden geleverd, wat hebben we daarmee gedaan en wat zijn de belangrijkste conclusies tot nu toe. We sluiten het verslag af met een overzicht van alle betrokkenen tot op heden bij het project "Nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Geertruidenberg-Krimpen aan den IJssel of Crayestein".

2. Participatieplan fase concept NRD

2.1 Voornemen en voorstel voor participatie

Het ter inzage leggen van het voornemen en voorstel voor participatie zijn de eerste twee stappen bij projecten zoals de nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Geertruidenberg - Krimpen aan den IJssel of Crayestein. Hiermee lopen we vooruit op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, waarvan vroegtijdige participatie en het betrekken van de omgeving over de participatie belangrijke pijlers zijn.

In de publicatie 'Voornemen en voorstel voor participatie: Nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Geertruidenberg - Krimpen aan den IJssel of Crayestein' (november 2022, verder te noemen het Voornemen en participatieplan) is uitgelegd hoe het ministerie van EZK en TenneT invulling geven aan de participatie in het project voor de fase van het opstellen van de concept NRD. De publicatie is te vinden op de website www.rvo.nl/hoogspanningsverbinding-g-k-c. Het Voornemen en participatieplan hebben van 13 januari tot met 23 februari 2023 ter inzage gelegen.

We hebben 367 reacties ontvangen op het Voornemen en participatieplan. De reacties en de beantwoording ervan (Reactienota) staan op de website van Bureau Energieprojecten: www.rvo.nl/hoogspanningsverbinding-g-k-c.

2.2 Activiteiten uit het participatieplan

Naast de mogelijkheid om een reactie te geven op het Voornemen en participatieplan hebben er meerdere activiteiten plaatsgevonden. De participatie bestond in deze fase uit de volgende activiteiten, die ook zijn beschreven in het Voornemen en participatieplan:

1. Lanceren websites van Bureau Energieprojecten en TenneT (inclusief Projectatlas);
2. Publicatie en terinzagelegging Voornemen en voorstel voor participatie (aangekondigd in Staatscourant en huis-aan-huisbladen en lokale websites);
3. Inloopbijeenkomsten;
4. Reactienota → wordt tegelijkertijd gepubliceerd met de concept NRD en participatieplan;

5. Informatie- of discussiebijeenkomsten voor gemeenteraden of gedeputeerde staten;
6. Werksessies en themasessies;
7. Bestuurlijk regio overleg met gemeenten en provincies;
8. Terinzagelegging concept-NRD en participatieplan.

We wilden in deze fase vooral te weten te komen wat er in het gebied speelt en nodig is. Daarom waren de bovenstaande activiteiten aan de ene kant gericht op het informeren en betrekken van de omgeving om mee te denken. Aan de andere kant waren de activiteiten ook gericht op het ophalen van gebiedsinformatie zodat dit verder in de verkenning kan worden meegenomen bij de afweging van de verschillende belangen. In de volgende paragrafen wordt hier kort op ingegaan en komen een aantal van de activiteiten expliciet terug.

2.3 Invulling van de activiteiten

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we invulling hebben gegeven aan de activiteiten die hiervoor zijn opgesomd.

Communicatiemiddelen

Om het project in de omgeving bekend te maken, is half januari de kennisgeving gepubliceerd. Deze kennisgeving is als advertentie geplaatst in de Staatscourant en in een aantal huis-aan-huisbladen. Hierin werd ook de reactiemogelijkheid op het Voornemen en participatieplan vermeld. De publicatie is ook verspreid via kanalen van de betrokken overheden en er is een facebook campagne in de regio gehouden waarmee ca. 9.820 personen zijn bereikt.

Vanaf de publicatie Voornemen en participatieplan is het project opgenomen op de website www.tennet.eu/geertruidenberg-krimpen-crayestein. (met informatie over het project en een link naar de Projectatlas) en is de website van Bureau Energieprojecten www.rvo.nl/hogspanningsverbinding-g-k-c (met informatie over de procedure en besluitvorming) online gegaan.

De Projectatlas is een van de middelen die is gebruikt om reacties op het voornemen te verkrijgen. Het is een interactieve kaart van het zoekgebied, waar bezoekers op specifieke locaties hun zorgen, suggesties of vragen konden achtergelaten. Tot op heden zijn er 14 reacties op de projectatlas binnengekomen.

In het participatieplan dat met het voornemen is gepubliceerd is ook een (digitale) nieuwsupdate als in te zetten communicatiemiddel opgenomen. De eerste nieuwsupdate is nog niet uitgebracht, maar wordt met de publicatie van de concept-NRD uitgebracht.

Inloopbijeenkomsten en online informatiebijeenkomst

De inloopbijeenkomsten waren bedoeld om eenieder te informeren over zowel de inhoud van het voornemen en participatie als de projectprocedure om te komen tot een voorkeurstracé. De inloopbijeenkomsten zijn georganiseerd door het ministerie van EZK, in afstemming met TenneT en regionale overheden. De aankondiging van deze bijeenkomsten heeft plaatsgevonden in lokale huis-aan-huisbladen, via de genoemde websites en in de Staatscourant. De inloopbijeenkomsten hebben plaatsgevonden op onderstaande datums en locaties:

- Dinsdag 24 januari 2023: Het Carillion Dorpshuis in Nieuw-Lekkerland;
- Donderdag 26 januari 2023: MFC De Ankerkuil in Moerdijk;
- Donderdag 2 februari 2023: Zalencentrum de Parel in Hardinxveld-Giessendam;
- Dinsdag 7 februari 2023: Dorpshuis Lekkerkerk in Lekkerkerk;
- Donderdag 9 februari 2023: Boelaars Zalencentrum in Raamdonksveer.

Naast de fysieke inloopbijeenkomsten heeft op dinsdag 14 februari 2023 een online informatiebijeenkomst plaatsgevonden.

De inloopbijeenkomsten kenden allen dezelfde opzet. Op locatie waren informatieborden aanwezig met daarop informatie over nut en noodzaak van de nieuwe hoogspanningsverbinding, de procedure van het milieueffectrapport en het Nederlandse hoogspanningsnetwerk. Daarnaast waren beeldschermen aanwezig, waarop de Projectatlas met het zoekgebied (die op locatie kon worden ingevuld) en een film over de projectprocedure te zien waren. Een team van het ministerie van EZK en TenneT was aanwezig voor vragen en opmerking over het voornemen. Ten slotte was er bij elke inloopbijeenkomst de mogelijkheid om bij EZK een formele reactie op het Voornemen en participatieplan in te brengen.

Bij de inloopbijeenkomsten en de online informatiebijeenkomst waren in totaal 273 belangstellenden aanwezig.

Ambtelijke werksessies en Themasessies

We hebben meerdere werksessies georganiseerd om zoveel mogelijk informatie uit de omgeving op te halen voor het project in het algemeen en de concept NRD in het bijzonder. In deze fase van het project waren werkbijeenkomsten en themasessies vooral bedoeld voor de betrokken regionale overheden, de regionale netbeheerders, specifieke belangengroepen en eventueel overige professionele organisaties of belangenverenigingen.

Werksessies

Met betrokken regionale overheden zijn vijf ambtelijke werkbijeenkomsten gehouden, waarvan de vijfde een verdieping was van de derde werkbijeenkomst. Hieronder zijn de bijeenkomsten toegelicht:

1. Opgaven en Uitgangspunten: eerste uitleg over de uitgangspunten van het project

Na de individuele kennismakingsgesprekken met de gemeenten konden we nu samen verder de diepte in. De uitgangspunten werden toegelicht samen met de planning en het proces. In deelsessies werd er vervolgens feedback opgehaald bij de aanwezigen.

2. In kaart brengen Belemmeringen en visie op Participatie: De omgeving leren kennen door ogen van de werkgroep

Het doel van de bijeenkomst was om af te stemmen hoe de omgeving het beste betrokken kon worden en om de stakeholderlijsten aan te vullen met belangrijke omgevingspartijen. Daarnaast werden kansen en belemmeringen in kaarten opgenomen om te verwerken in de belemmeringenkaart

3. Werksessie kennisgeving Voornemen en participatieplan

In een digitale sessie werd het voornemen en participatieplan besproken nadat de deelnemers een eerste reactie konden geven. Daarnaast zijn vanaf deze sessie de gemeenten Hoeksche Waard, Ridderkerk, Moerdijk en Zwijndrecht aangehaakt na een uitbreiding van het zoekgebied.

4. Werksessie traceren

Tijdens een fysieke sessie werden het beoordelingskader en de kansrijke alternatieven gepresenteerd. Vervolgens konden de aanwezigen aan de hand van grote kaarten input leveren bij de verschillende alternatieven.

5. Beoordelingskader: van zoekgebied naar alternatieven

De derde werkbijeenkomst *'trechteren naar alternatieven'* had tot doel het delen van het proces dat was doorlopen om tot alternatieven te komen en de daarbij gebruikte informatie. Daarnaast werd het eerste voorstel voor alternatieven gedeeld, waarop mogelijkheid was voor het delen van reacties, zorgen en aanvullingen.

6. Werksessie Onderzoeksalternatieven en actualisatie participatieplan

Tijdens een digitale sessie zijn de verschillende alternatieven toegelicht aan de hand van een Notitie Onderzoeksalternatieven. De inhoud van de deze notitie is uiteindelijk verwerkt in het de concept NRD.

Daarnaast zijn de deelnemers van de ambtelijk werkgroep gevraagd input te leveren voor het participatieplan voor de volgende fase. Hoe we de omgeving het beste konden betrekken en of er specifieke thema's waren waar we (extra) aandacht aan konden besteden.

7. Toelichten conceptversie van de concept NRD en geactualiseerd participatieplan

In een digitale sessie is de ambtelijke werkgroep meegenomen in de stukken en zijn belangrijke punten aangestipt. Ook is toegelicht hoe de opmerkingen van de ambtelijke werkgroep ingediende kunnen worden op het reactieformulier.

8. Vragensessie over conceptversie van de concept NRD en geactualiseerd participatieplan (30 maart)

Halverwege de reviewtermijn zijn de deelnemers van de ambtelijke werkgroep uitgenodigd in het van der Valk te Dordrecht om vragen te stellen over het concept NRD of het geactualiseerd participatieplan. Tijdens de sessie zijn punten uit beide stukken verduidelijkt door de auteurs. Ook is er een toelichting gegeven over de belemmeringenkaart en het proces om deze af te ronden.

Tabel 1 Betrokken partijen bij de ambtelijke werkgroep

Betrokken partijen (gemeenten)	Betrokken partijen (overig)
<ul style="list-style-type: none">• Gemeente Alblisserdam• Gemeente Altena• Gemeente Dordrecht• Gemeente Drimmelen• Gemeente Geertruidenberg• Gemeente Hardinxveld-Giessendam• Gemeente Hoeksche Waard• Gemeente Krimpen aan den IJssel• Gemeente Krimpenerwaard• Gemeente Moerdijk• Gemeente Molenlanden• Gemeente Papendrecht• Gemeente Ridderkerk• Gemeente Sliedrecht• Gemeente Zwijndrecht	<ul style="list-style-type: none">• Provincie Zuid-Holland• Provincie Noord-Brabant• Stedin• Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Themasessies

Daar waar toepasselijk hebben we ingezoomd op specifieke thema's die we in deze fase al willen belichten.

Biesbosch

De Biesbosch is een belangrijk knelpunt binnen ons zoekgebied om deze reden is ervoor gekozen om een speciale themasessie rondom Nationaal Park de Biesbosch te organiseren. Het doel was informatie over het gebied op te halen en in gesprek te gaan over kansen en belemmeringen.

Tabel 2 Betrokken partijen bij de themasessie Biesbosch

Organisaties
<ul style="list-style-type: none">• Staatsbosbeheer• Waterbedrijf Evides• Waterschap Rivierenland• Waterschap Hollandse Delta• Waterschap Brabantse Delta• Provincie Zuid-Holland• Provincie Noord-Brabant• Rijkswaterstaat

Bestuurlijke regio overleggen

Er zijn drie bestuurlijke regio overleggen geweest waarin de bestuurders van de gemeenten en provincies zijn bijgepraat over het proces. Hieronder is kort per sessie weergegeven wat er in deze overleggen is besproken

Op 19 oktober 2022 vond het eerste bestuurlijk overleg plaats. In dit overleg zijn nut en noodzaak van het project besproken en is ingegaan op de planning en het te volgen proces.

Het tweede overleg vond plaats op 15 december 2022 en stond in het teken van het te publiceren Voornemen en participatieplan. In dit overleg vroegen de bestuurders aandacht voor het aantal informatieavonden en werd aangegeven dat zij graag vaker aangehaakt worden in het proces. Hierop is het aantal informatieavonden uitgebreid en zijn er extra bestuurlijke overleggen gepland.

In het bestuurlijk overleg van 9 maart 2023 is gesproken over de onderzoeksalternatieven die opgenomen gaan worden in de concept-NRD.

Op 9 mei is er een bestuurlijk overleg georganiseerd waarin de concept-NRD is besproken en is ingegaan op het betrekken van de omgeving na publicatie hiervan.

Communicatiewerkgroep

Rondom de terinzagelegging van de Kennisgeving Voornemen en Participatieplan is er een communicatiewerkgroep gestart. Hiermee zijn de locaties voor de informatiebijeenkomsten en de kranten waarin de kennisgeving is gepubliceerd afgestemd. Ook is de informatievoorziening rondom de publicatie met de werkgroep geëvalueerd voor de volgende fases.

Presentaties en persoonlijk contact

De afgelopen periode is met verschillende omgevingspartijen en gemeenten rondom het zoekgebied contact geweest (zie voor een overzicht van betrokken omgevingspartijen de tabel in hoofdstuk 5. Met deze omgevingspartijen zijn één of meerdere individuele gesprekken en overleggen gevoerd,

voornamelijk voor nadere toelichting op het project en het proces en het ophalen van gebiedsinformatie.

Mede naar aanleiding van gesprekken op de informatiebijeenkomsten hebben we een aantal partijen telefonisch gesproken of is per e-mail contact geweest. Afhankelijk van hun behoefte aan informatie en contact hebben we afgesproken hoe we ze verder over het project informeren en/of erbij betrekken.

In de periode voor het publiceren van de concept-NRD zijn er kennismakingsgesprekken gevoerd met gemeenten waar het zoekgebied of corridors aan grenst. De gemeenten Waalwijk, Oosterhout, Gorinchem en Hendrik-Ido-Ambacht zijn bijgepraat over de vorderingen van het project.

3. Opbrengst van de participatie

In dit participatieverslag is teruggekeken op het participatieproces voor de fase concept NRD. Tijdens dit proces hebben omgevingspartijen zorgen, aandachtspunten, vragen, suggesties en opmerkingen met ons gedeeld en besproken. De opbrengst van de participatie in de fase concept NRD is tweeledig. Enerzijds zijn aandachtspunten en waardevolle informatie opgehaald voor het inhoudelijk aanscherpen van de NRD en het proces voor het m.e.r. dat in de volgende fase wordt opgesteld. Dit noemen wij het planologische spoor. Anderzijds heeft de participatie aandachtspunten opgeleverd voor participatie in deze aankomende fase, waarop het participatieplan verder ingaat.

De opbrengst is hieronder beknopt opgeschreven. Daarbij is er een onderverdeling gemaakt in de onderwerpen die raken aan het planologisch spoor en het participatie spoor. De benoemde opbrengst kan tegenstrijdig zijn met elkaar, omdat het vanuit verschillende omgevingspartijen komt met elk hun eigen belang.

3.1 Opbrengst voor planologisch spoor

Hieronder leest u de belangrijkste punten die naar voren zijn gekomen uit de verschillende participatieactiviteiten benoemd en samengevat:

Alternatieven

- Vermijd stedelijk gebied, woonwijken of woningen.
- Onderzoek ook ondergrondse mogelijkheden.
- Houd nadrukkelijk rekening met bestaande functies, ontwikkelingen en plannen in het gebied. Denk hierbij aan woningbouw, infrastructuur, Natura2000-gebied de Biesbosch, windparken en UNESCO werelderfgoed.
- Maak inzichtelijk welke beperkingen de nieuwe hoogspanningsverbinding heeft voor andere ontwikkelmogelijkheden.
- Wees duidelijk en concreet in waarom iets wel of niet kan, wat zijn de kaders/ uitgangpunten, denk hierbij aan uitleg over het combineren van verbindingen, afstanden, de technische (on)mogelijkheden van een (gedeeltelijke) ondergrondse verbinding en magneetvelden.

Nader te onderzoeken

- Houd rekening met al lopende projecten en de opstapelende effecten die meerdere projecten bij elkaar kunnen hebben op de leefbaarheid van de omgeving.

Landschap en natuur

- Landschappelijke inpassing is een belangrijk aandachtspunt, kriskras door het landschap moet bijvoorbeeld voorkomen worden.
- Probeer ecologische waarden te behouden en vermijd de beschermde Natura 2000-gebieden.
- Kijk naar de effecten voor wat betreft slachtoffers onder vogels (draadslachtoffers).
- Maak gebruik van de kennis van experts in het gebied

3.2 Opbrengst voor participatieproces

Hieronder staan de belangrijkste aandachtspunten die naar voren zijn gekomen.

- Wees duidelijk over de uitgangspunten voor participatie (waarover kan worden meegepraat) en de uiteindelijke verwerking van de input.
- Een aantal omgevingspartijen hebben nadrukkelijk gevraagd om (meer) betrokken te worden.
- Voer een open en transparant participatieproces met voldoende kans voor constructieve inbreng.
- Betrek alle inwoners van het zoekgebied. Er is een grote behoefte aan voldoende fysieke informatiebijeenkomsten in het gebied.
- Neem de inwoners mee in thema's die spelen zoals gezondheid en geluid.

3.3 Wat hebben we met de inbreng gedaan?

De informatie die we tijdens het participatieproces hebben verzameld, hebben we behandeld en op een van de volgende manieren verwerkt:

- In deze fase waarbij de concept NRD is opgesteld, zijn met de inbreng van de ideeën, aandachtspunten en oplossingen vanuit de omgeving mogelijke alternatieven verkend. Deze mogelijke alternatieven, ook wel onderzoeksalternatieven genoemd, worden beschreven en beargumenteerd in de concept NRD.
- Er gaat een Heritage Impact Assessment uitgevoerd worden om de alternatieven verder te toetsen op haalbaarheid in relatie tot de UNESCO werelderfgoedlocaties Hollandse Waterlinies en Kinderdijk. Dit proces wordt samen doorlopen met betrokken partijen. Dit is een van de aspecten die in het m.e.r. worden onderzocht.
- Op verzoek van het Bestuurlijk regio overleg zijn het aantal informatiebijeenkomsten uitgebreid en is er een aanvullend bestuurlijk overleg ingepland om de bestuurders beter mee te nemen in het project.
- Er wordt afstemming en samenwerking gezocht met andere (rijks)projecten rondom Geertruidenberg, Drimmelen en Moerdijk om de omgeving op manier meer zicht te geven op de ontwikkelingen in het gebied.
- Beantwoording reacties op Voornemen en participatieplan: de ingediende reacties zijn opgenomen in een reactienota en beantwoord, waarbij is aangegeven of en zo ja hoe de inbreng is verwerkt, bijvoorbeeld in de concept NRD of de update van het participatieplan.

4. Bevindingen participatietraject

De aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding is een ingrijpende verandering in de omgeving en voor direct betrokkenen. Daarom hebben wij in de eerste fase van het project omgevingspartijen gevraagd om mee te denken en werken aan het verkennen van mogelijke alternatieven. In het voorstel voor participatie hebben wij een doel benoemd wat wij wilden bereiken met de het participatieproces:

Het maken van een goed onderbouwde en daardoor gedragen tracékeuze waarbij we zoveel mogelijk rekening houden met belangen en wensen van betrokkenen en andere omgevingsaspecten.

Dit doelt bereiken we volgens ons het beste door:

- Het informeren van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen over het project.
- Het in staat stellen van eenieder om tijdig en op zinvolle wijze inbreng te leveren door oplossingen aan te dragen of ideeën in te brengen over mogelijke oplossingen.
- Het terugkoppelen naar de omgeving over de wijze waarop de aangedragen ideeën en oplossingen zijn meegenomen of verwerkt en het waarom ervan.

Om invulling te geven aan de doelen hebben de meeste activiteiten plaatsgevonden die in hoofdstuk 2 benoemd en toegelicht zijn. Met 273 bezoekers verspreid over de informatieavonden kunnen we erg tevreden zijn. Dat er in deze fase al zoveel betrokkenheid voor het project is, heeft deels te maken met de aanwezigheid van reeds bestaande 380 kV- verbindingen in het gebied en de veelheid van (rijks-)projecten, die spelen binnen het zoekgebied. Positief is dat de betrokkenheid van de bezoekers groot was. Dit blijkt ook uit het aantal reacties op het Voornemen en participatieplan en de reacties die op de Projectatlas worden geplaatst.

Daarnaast is de samenwerking met de ambtelijke werkgroep voor TenneT en EZK van grote meerwaarde. De samenwerking en advisering heeft een positieve bijdrage geleverd aan de verschillende producten in deze fase en het tot nu toe doorlopen participatieproces.

Verder kunnen we concluderen dat de participatie tijdens de fase om te komen tot de concept-NRD grotendeels is uitgevoerd zoals beschreven in de publicatie 'Voornemen en voorstel voor participatie: Nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Geertruidenberg - Krimpen aan den IJssel of Crayestein' (september 2022). In twee gevallen is afgeweken:

1. De eerste afwijking zit in het later publiceren van de reactienota. Deze wordt tegelijkertijd met de concept NRD gepubliceerd in plaats van het eerste kwartaal van 2023.
2. De tweede afwijking zit in het organiseren van de informatie en discussiebijeenkomsten voor leden van gemeenteraden en Provinciale Staten. Daar waar in het participatieplan leek alsof deze sessie gegroepeerd georganiseerd zouden worden is er in de praktijk per gemeente op aanvraag invulling aan gegeven.

Het onderdeel 'Ter inzage concept NRD en participatieplan' komt niet aan bod, aangezien deze producten nu ter inzage liggen voor een reactie. Uiteraard kan iedereen tijdens de terinzagelegging van de concept-NRD suggesties aandragen voor andere tracé opties, net zoals het mogelijk is aandachtspunten en te onderzoeken effecten aan te dragen voor het beoordelingskader. Zie hiervoor hoofdstuk 3 van het participatieplan.

Tot slot maken we langs deze weg gebruik van de gelegenheid om alle deelnemers aan een of meerdere participatieactiviteiten te bedanken voor hun inbreng tot nu toe. We hopen de volgende fase ook gezamenlijk verder te gaan.

5. Overzicht geraadpleegde betrokkenen

Met de betrokkenen in het onderstaande overzicht is mondeling of schriftelijk contact geweest over het project.

Bevoegd gezag/ overheden	Belangenorganisaties
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Alblasterdam • Gemeente Altena • Gemeente Dordrecht • Gemeente Drimmelen • Gemeente Geertruidenberg • Gemeente Hardinxveld-Giessendam • Gemeente Hoeksche Waard • Gemeente Krimpen aan den IJssel • Gemeente Krimpenerwaard • Gemeente Moerdijk • Gemeente Molenlanden • Gemeente Papendrecht • Gemeente Ridderkerk • Gemeente Sliedrecht • Gemeente Zwijndrecht • Ministerie van BZK • Ministerie van VRO • Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed • Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid • Provincie Zuid-Holland • Provincie Noord-Brabant • Rijkswaterstaat • Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard • Waterschap Hollandse Delta • Waterschap Brabantse Delta • Waterschap Rivierenland • Gemeente Gorinchem • Gemeente Waalwijk • Gemeente Oosterhout • Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht 	<ul style="list-style-type: none"> • LTO Noord en Zuid • Staatsbosbeheer • Stichting Zuid-Hollandslandschap • Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid • Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
Bewoners, belangstellenden	Organisaties en bedrijven
<ul style="list-style-type: none"> • Omwonenden, dorpsraden, gebruikers, belangstellenden en anderen in omgeving 	<ul style="list-style-type: none"> • Waterbedrijf Evides • RWE (Amercentrale) • Netbeheerder Enexis • Netbeheerder Stedin